

Het Groene Klaver Collectief (GKC)

Offerte: onderhoud boerenwandelpaden
Datum: 14 mei 2014
Auteur: Jos Beugelsdijk (secretaris)
Contact: josbeugelsdijk@degroeneklaver.nl; gsm 0651-514036

INHOUDSOPGAVE

1. ORGANISATORISCH	3
De vereniging	3
De bestuurlijke organisatie	3
Het Groene Klaver Collectief.....	3
Gebiedsofferte	3
2. ONDERHOUD VAN BOERENWANDELPADEN	4
Stakeholders.....	4
Organisatie onderhoud boerenwandelpaden	4
De werkwijze	4
Controle	5
Evaluatie.....	5
Begrotingsopzet	7
3. BIJLAGEN.....	8

1. Organisatorisch

De verenigingⁱ

Het Groene Klaver Collectief is een samenwerkingsverband tussen de vijf ANV's die rondom de stad Leiden zijn gesitueerd en 'voor het grootste deel in het gemeentelijk samenwerkingsverband 'Holland Rijnland vallen. Een klein deel van ons gebied is gelegen in het stadsgewest Haaglanden en in de provincie Utrecht. De vereniging bestaat uit de volgende AN(L)V's:

- De Hollandse Venen met als werkgebied Nieuwkoop-Zevenhoven;
- Geestgrond met als werkgebied de Duin- en Bollenstreek;
- VANade met als werkgebied de Hollandse Plassen;
- Santvoorde met als werkgebied Haaglanden;
- Wijk en Wouden met als werkgebied de westkant van het Groene Hart.

De bestuurlijke organisatie

Het Groene Klaver Collectief i.o. is een voortzetting van de Groene Klaver, die een juridische entiteit in de vorm van een vereniging. Het doel van de vereniging is vastgelegd in de statuten, waarvan het doel in de bijlage is opgenomenⁱⁱ. Het organigramⁱⁱⁱ van de bestuurlijke organisatie is opgenomen in de bijlage. Het Groene Klaver collectief i.o. zal statutair worden verankerd, waarbij de rechtsvorm nog onderzocht wordt.

Het Groene Klaver Collectief (GKC)

De Groene Klaver is uitgebreid naar Het GKC i.o. dat wordt opgericht om te voldoen aan de eisen die gesteld zijn in het kader van het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid. Dit beleid is erop gericht dat het behoud, onderhoud en inrichting van het landelijke gebied in verantwoordelijkheid wordt gelegd bij agrarische natuurverenigingen (ANV). Deze ANV's bestaan uit boeren en burgers die het landelijk gebied een warm hart toedragen en die een breed draagvlak hebben in de maatschappij, die de expertise hebben ten aanzien van de cultuurhistorische elementen van het landelijk gebied en waarvan de boeren voor een groot deel eigenaar zijn van het landelijke gebied en er baat bij hebben om het landelijke gebied te behouden. Dit behoud willen die ondernemers samen met de burgers van het landelijk gebied vorm en inhoud geven. Een ANV is een organisatorische institutie om dit te realiseren.

Als voorloper van dit collectief doet de Groene Klaver, voor het gebied van het gemeentelijke samenwerkingsverband Holland Rijnland het aanbod om het onderhoud van alle bestaande en nieuw aan te leggen boerenwandelpaden in het buitengebied te gaan organiseren. Het onderhoud van de boerenwandelpaden is één van de activiteiten die zal gaan vallen onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het Groene Klaver Collectief i.o. Naast het onderhoud wandelpaden zal het GKC i.o. ook de verantwoordelijkheid nemen voor alle Groen-Blauwe Diensten, natuurbeheer, weidevogelbeheer, recreatieve diensten enz. Alle beleidsdoelen waar burgers en boeren een meerwaarde in zien en die bijdrage aan het behoud en ontwikkeling van het buitengebied, wil het GKC i.o. voor haar verantwoordelijkheid nemen.

Gebiedsofferte

Om tot een goede en concurrerende gebiedsofferte te komen zal gezorgd worden voor:

- Per ANV de stakeholders informeren. Doel is helder te laten zijn waar de verantwoordelijkheid ligt;
- Voor ieder gebied zal een onderhoudsplan worden opgesteld, die afgestemd is met de agrarische ondernemers;
- Een uitvoering die onder verantwoordelijkheid staat van het GKC en die geheel of bijna geheel door de agrarische ondernemer zelf zal worden uitgevoerd, zodat de ondernemer zelf aangesproken kan worden op ondeugdelijk onderhoud;
- Een heldere organisatie vorm waarin de administratie, controle en overlegstructuren duidelijk in zijn verwoord;
- Een financieel duidelijk, doorzichtig en flexibel geheel, waarin aanpassingen mogelijk blijven. Geen keurs-

- lijf maar mee kunnen groeien met de praktijk zonder af te wijken van de EU en provinciale regelgeving;
- De plaatselijke ANV en vrijwilligers in het veld die controles uitvoeren;
  - Een professional die de dagelijkse aansturing doet, zorgdraagt voor de secretariële werkzaamheden en direct aanspreekpunt is voor Holland Rijnland en provincie Zuid-Holland.

2. Onderhoud van boerenwandelpaden

Het Groene Klaver Collectief i.o. heeft de ambitie geuit om het onderhoud van bestaande en nieuwe boerenwandelpaden in het gehele gebied van Holland Rijnland te gaan organiseren en uitvoeren. Over geheel Nederland wordt een wandelnet^{iv} aangelegd en in de nota Hoofdlijnen van de provincie Zuid-Holland^v wordt het beheer daarvan overgedragen naar de gemeenten. Daar boerenwandelpaden voor het belangrijk deel over en door agrarisch gebied gaan, is het Groene Klaver Collectief de meest logische partner om het onderhoud daarvan op te pakken. Daarbij gaan we de volgende werkwijze hanteren waarbij we ons bewust zijn van verschillende belangen die we als volgt benoemen;

Stakeholders

Wandelen geschiedt door alle lagen van de bevolking en ieder heeft daar zo z'n eigen beeld bij. Er zijn wandelaars die het liefst in de vrije natuur lopen, alleen de geluiden van de natuur willen horen en dat het meest waardevol als ze daar uren van kunnen genieten. Daarnaast zijn er groepen wandelaars die in diezelfde natuur het zo comfortabel mogelijk willen hebben, regelmatig op zoek zijn naar een recreatieve plek en geen smerige schoenen willen krijgen. Ook door hondenliefhebbers zal het boerenwandelpad gebruikt gaan worden. Al die verschillende wandelaars hebben hun eigen wensen, waar we kaders voor gaan stellen zodat een ieder zijn/ haar beleving heeft, daar zich zoveel mogelijk in kan vinden, zonder dat de belangen van andere wandelaars daarin worden geschaad. Als organisatie weten we ook dat we het niet iedereen naar de zin kunnen maken. Een heldere en regelmatige communicatie zal daarbij noodzakelijk zijn. We willen voorkomen dat door een communicatiegebrek ruis gaat ontstaan tussen de agrarische ondernemers en de wandelaars. Wandelen doe je voor je plezier en de agrarische ondernemer heeft zich bereid verklaard om wandelaars op zijn eigendom toe te laten. Het onderhoud van de boerenwandelpaden kan het plezier van beide partijen verder vergroten.

Organisatie onderhoud boerenwandelpaden

Er is één aanspreekpunt bij het onderhoud van boerenwandelpaden, waarbij de kennis en knowhow van de plaatselijke ANV wordt ingezet op het gebied van de ondernemers en het de cultuur van het gebied. Indien er boerenwandelpaden zijn die door natuurgebieden lopen zullen de plaatselijke natuurorganisaties daar de knowhow voor kunnen leveren. Het GKC is en blijft aanspreekpunt en direct verantwoordelijk. Het Groene Klaver Collectief wil het onderhoud ook zo dicht mogelijk bij de ondernemers neerleggen. Vrijwilligers die het gebied kennen zijn daarvoor de aangewezen controleurs, hebben een direct contact met het secretariaat en rapporteren.

De werkwijze

Om gestructureerd te gaan werken zal het secretariaat met goedkeuring van het GKC bestuur:

- Een algemeen onderhoudsplan opstellen en die verfijnen in overleg met de plaatselijke ANV;
- Het onderhoudsplan doornemen met de grondgebruikers;
- Met de grondgebruikers een contract afsluiten die juridisch de afspraken vastlegt;
- Een controle systeem opzetten en daar vrijwilligers voor aanstellen;
- Het secretariaat als eindverantwoordelijke houden die rechtstreeks wordt aangestuurd door het GKC bestuur;
- Controleurs aanstellen die uit het gebied zelf komen. Zij staan in direct contact met de plaatselijke ANV, ze kennen het gebied en de ondernemers, zijn op de hoogte van de cultuurhistorische aspecten en weten waar de (on)mogelijkheden liggen.

Het Groene Klaver Collectief gaat het onderhoud ter hand nemen met behulp van:

- De grondgebruikers omdat:
  - zij de gronden beheren;
  - klein onderhoud vaak beter door de grondeigenaren kan worden opgepakt. Denk daarbij aan maaien, rommel opruimen enz.;
  - er bij elk onderhoud een contract is afgesloten.
- Loonwerkers voor:
  - werkzaamheden die speciale apparatuur vereist;
  - er een duidelijk opdracht ligt;
  - er sprake is van groot onderhoud.

Controle

Om herkenbaarheid en controle zo simpel mogelijk te houden, zullen controleurs gezocht worden die betrokken zijn in het gebied en de plaatselijke ANV's en het gebied goed kennen. Voorwaarden daarbij is:

- Dat de controleurs een controle rapportage schriftelijk doet;
- Dat deze door het secretariaat wordt behandeld;
- Dat er op geregelde tijden een mystery guest controle komt;
- Dat het secretariaat de terugkoppeling doet naar de grondeigenaren.

Voor het Groene Klaver Collectief is het van belang dat de controle zo dicht mogelijk bij de gebruikers van de boerenwandelpaden plaats vindt. Het beheer en onderhoud van boerenwandelpaden is pas goed te organiseren als het draagvlak voor goed onderhouden boerenwandelpaden zo breed mogelijk is. De sociale controle is onontbeerlijk om de ambtelijke benadering zo laag mogelijk te houden. Mocht die toch nodig zijn dan heeft dat ook het meest effect als dat in de maatschappij wordt herkend en erkend.

Evaluatie

Goed en regelmatig onderhoud kan alleen worden gerealiseerd als de uitvoerder, de agrarische ondernemer zich bewust is van zijn / haar taak en die ook zorgvuldig uitvoert. Om daarbij als GKC goed de vingers aan de pols te houden, willen we jaarlijks een evaluatie moment inbouwen. Evaluatie zal deels geschieden door een schriftelijke rapportage en deels door fysieke bijeenkomst te organiseren, waarin de onderhoudsplichtige en controleurs voor worden uitgenodigd. Of dat gezamenlijke of gescheiden bijeenkomsten moeten worden, zal de praktijk uitwijzen. Daarbij is het tevens voor de organisatie een leermoment om misstanden vroegtijdig te signaleren, onvrede op te sporen en goed contact te houden met de onderhoudsplichtige en controleurs. Ook het groot onderhoud zal daar geïnventariseerd worden om te voorkomen dat er achteraf veel kosten moeten worden gemaakt en om ongelukken te voorkomen. Boerenwandelpaden onderscheiden zich door een gevarieerde structuur, geen gladde gepolijste ondergrond die nat en glad kan zijn en door oneffenheden. Dit kenmerk moet zeker behouden blijven omdat dit door de wandelaar \natuurlijkhebbber op prijs wordt gesteld en dit steeds meer en vaker voldoet aan een maatschappelijke wens. De geoefenden wandelaar zal dan ook met het traditionele boerenwandelpad geen enkel probleem hebben en genieten van deze vorm van recreatieve mogelijkheid. We realiseren ons dan ook wel terdege dat niet ook niet geoefende wandelaars van deze vorm gebruik gaan maken, dat er situaties gaan voordoen waar vooraf geen rekening mee is gehouden. Ook zal de natuur regelmatig de structuur van het boerenwandelpad opeens behoorlijk kunnen veranderen, waardoor situaties gaan ontstaan die tot ongevallen kunnen leiden. Als voorbeeld kan je daarbij gladheid op bruggetes en overgangen noemen, natte grondstructuur en dergelijke die gemakkelijk tot valpartijen kunnen gaan leiden. Nogmaals de geoefende wandelaar met goede wandelschoenen, -laarsen zal zo 'n situatie niet deren. De evaluatie gesprekken zullen daarbij bedoeld zijn om zulke situaties vroegtijdig te signaleren en daar, waar mogelijk en gewenst, maatregelen voor te treffen. Ook het parkeerbeleid en de gemeentelijke infrastructuur nemen we in deze evaluatie gesprekken mee.

Begroting

Financieringsplaatje

Omdat een aantal paden nog bestaande contracten kennen, zal het onderhoud daarvan pas in de loop van de komende jaren overgenomen gaan worden. In de berekening naar de financieringsbehoefte per jaar zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Een vergoeding van € 0,99 inclusief btw per strekkende meter;
- Vanaf 2016 een gemiddelde inflatiecorrectie van 1 % per jaar;
- De contracten worden afgesloten voor een periode van 7 jaar, per ondernemer. Dat betekent dat er nog veel contracten ook na 2022 doorlopen. De berekening is dan ook doorgerekend na 2022 om de totale kosten tot en met het einde van de contractduur in beeld te brengen.

Het volgende overzicht houdt rekening met contracten die in de loop van de jaren worden overgenomen en contracten die ook na 2022 doorlopen. Dit overzicht geeft onze financieringsbehoefte per jaar aan.

Financieringsbehoefte per jaar

jaar	lengte in m1		bedrag
2014	1.873	€	1.854,27
2015	1.873	-	1.854,27
2016	2.373	-	2.372,76
2017	2.373	-	2.396,49
2018	23.548	-	24.018,91
2019	23.548	-	24.259,10
2020	41.098	-	42.762,47
2021	56.207	-	59.068,21
2022	56.207	-	59.658,90
subtotaal		€	218.245,39
2023	55.707	-	59.719,47
2024	55.707	-	60.316,67
2025	32.659	-	35.715,10
2026	32.659	-	36.072,25
2027	15.109	-	16.854,95
2028		-	-
2029		-	-
einde contractduur		€	426.923,81

Begrotingsopzet per meter

Begroting onderhoud agrarische wandelpaden						
<u>vaste kosten</u>						
	<u>projectdeel</u>			<u>van</u>	<u>subtotalen</u>	<u>relatief</u>
1. bestuurskosten	20%			€ 11.485,00	€ 2.297,00	2%
<u>variabele kosten</u>						
2. <i>controle wandelpaden</i>	<u>aantal</u>	<u>uren</u>	<u>á</u>	<u>bedrag</u>		
- mystery guest	2	20	€ 45,00	€ 1.800,00		
- veldcontroleurs						
* aantal personen	20	100	€ 4,50	- 9.000,00		
					- 10.800,00	9%
3. <i>secretariaat/organisatie</i>						
- medewerker	1	200	- 45,00	- 9.000,00		
- secretariaatskosten				- 3.000,00		
					- 12.000,00	10%
4. <i>vergoeding en onderhoud door landeigenaren</i>						
	per strekkende m ¹					
<u>ANV</u>	<u>aantal</u>		<u>á</u>	<u>bedrag</u>		
De Hollandse Venen	24.192		- 0,75	- 18.144,00		
Wijk en Wouden	64.063		- 0,75	- 48.047,25		
VANAd	13.170		- 0,75	- 9.877,50		
Santvoorde	13.855		- 0,75	- 10.391,25		
Geestgrond	8.504		- 0,75	- 6.378,00		
	<u>123.784</u>				- 92.838,00	75%
5. <i>groot onderhoud</i>						
		<u>uren</u>	<u>á</u>	<u>bedrag</u>		
* materiaalkosten				- 2.500,00		
* loonwerk		50	- 55,00	- 2.750,00		
					- 5.250,00	4%
Totaal vaste kosten					<u>€ 123.185,00</u>	<u>100%</u>
6. <i>onderhoudskosten per strekkende meter</i>						
overheadkosten				€ 0,01		
controle wandelpaden				- 0,09		
secretariaat/organisatie				- 0,09		
vergoeding en onderhoud landeigenaren				- 0,75		
groot onderhoud				- 0,05		
Totaal per m¹				<u>€ 0,99</u>		

3. BIJLAGEN

ⁱ Het Groene Klaver Collectief i.o.

Is een samenwerkingsverband tussen de vijf verenigingen: De Hollandse Venen, Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Wijk en Wouden, Agrarisch Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond, Santvoorde en Vereniging Agrarisch Natuurbeheer in Ade (de VANade') bij dezen een vereniging oprichten in de zin van artikel 2:26 Burgerlijk Wetboek en daarvoor de volgende statuten vaststellen.

ⁱⁱ De statuten (zijn van de Groene Klaver en dienen als basis voor de juridische vastlegging van het GKC)

Artikel 1 - Naam en zetel

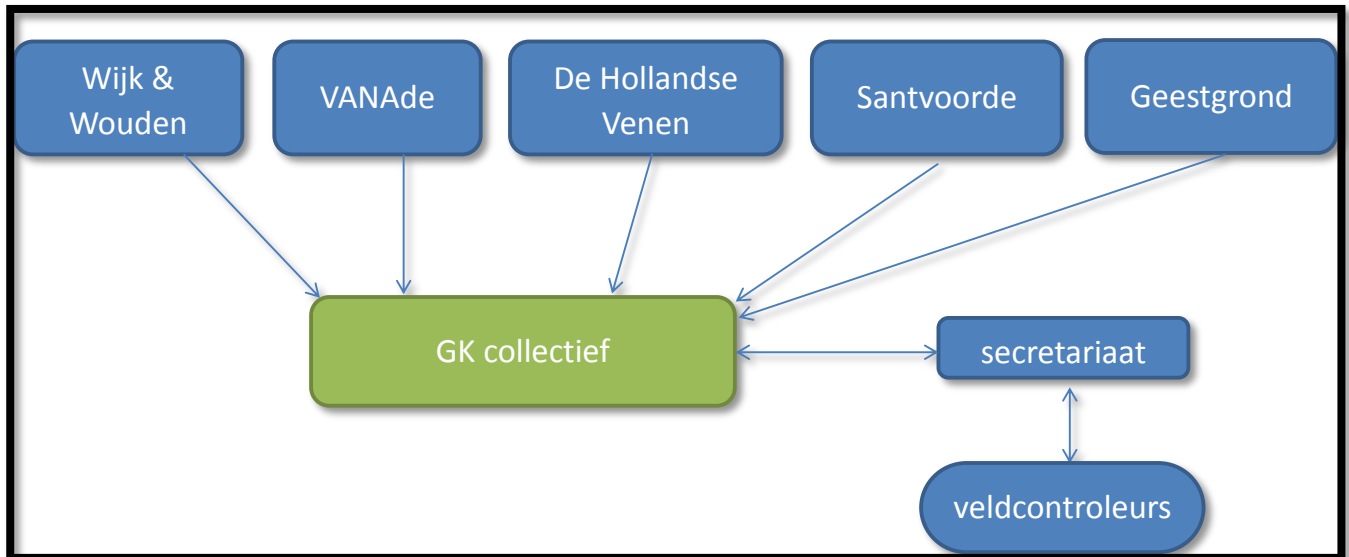
1. De vereniging draagt de naam: Het Groene Klaver Collectief.
2. Zij is gevestigd in de gemeente Zoeterwoude.

Artikel 2 - Doel

1. De vereniging heeft ten doel: het bevorderen van agrarisch natuur-, landschap- en waterbeheer en het bevorderen van verbrede agrarische activiteiten en diensten in het totale werkgebied van de leden, alles in de ruimste zin des woords.
2. De vereniging tracht dit doel onder meer te bereiken door: het bevorderen van samenwerking gericht op natuur-, landschap- en waterbeheer en verbrede landbouw, zulks in de ruimste zin genomen;
  - het namens de leden behartigen van belangen en functioneren als gesprekspartner van overheden, rechtspersonen en natuurlijke personen die activiteiten ontplooiën welke relevant zijn voor haar doel; het verlenen van diensten aan de leden;
  - het namens de leden initiëren en coördineren van gebiedsontwikkelingen;
  - het bijeenbrengen van gelden ter realisatie van haar doelstellingen;
  - het dan wel doen verzorgen van bij haar doel passende kennisontwikkeling, voorlichting en onderzoek;
  - al wat verder dienstig wordt geacht ter bevordering van agrarisch natuur-, landschap- en waterbeheer en het bevorderen van verbrede agrarische activiteiten en diensten in het totale werkgebied van de leden.
3. De vereniging heeft geen winstoogmerk.
4. Het vermogen of de vruchten daarvan worden op geen andere wijze aangewend als voorgeschreven in de statuten.

iii Organigram bestuurlijke organisatie het Groene Klaver Collectief

iv Wandelnet informatie is te vinden op de volgende website: <http://wandelnet.nl/themas/wandelnetwerken>

v In het hoofdlijnen akkoord van de provincie Zuid-Holland is opgenomen dat het beheer van recreatiegebieden over te dragen aan de gemeenten. Zie 'Nota Uitgangspunten overdracht Provinciale Recreatiegebieden, 2 april 2013.